Wie investeert in AI, moet ook investeren in de makers die deze innovatie mogelijk maken.

De overheid investeert volop in artificiële intelligentie (AI) en ziet deze technologie terecht als een belangrijke motor voor innovatie en economische groei. In de begrotingsstukken blijft echter onderbelicht onder welke voorwaarden deze ontwikkeling plaatsvindt en welke economische gevolgen generatieve AI heeft voor makers.

Makers vormen de basis van de culturele sector en tegelijkertijd vormen hun werken ook een belangrijke grondstof voor generatieve AI. Werken worden op grote schaal gebruikt om AI-systemen te trainen, nog vrijwel altijd zonder toestemming van rechthebbenden en zonder enige vergoeding. De output van diezelfde systemen concurreert vervolgens rechtstreeks met het werk van de makers op wie deze technologie is getraind. Dit is geen abstracte zorg. Het raakt de economische positie van makers in Nederland.

Wij zijn voorstander van innovatie, maar alleen wanneer die innovatie plaatsvindt op een legale en eerlijke markt. Transparantie, toestemming en passende vergoeding moeten daarbij het uitgangspunt zijn.

In de feitelijke vragen over de OCW-begroting 2027 vraagt de Tweede Kamercommissie OCW terecht in hoeverre er regelgeving bestaat die makers beschermt tegen uitholling van hun auteursrechten door generatieve AI. Wij vragen de Kamer om hier gezamenlijk op voort te bouwen en aandacht te vragen voor de volgende drie verbeteringen.

1. Verbind AI-innovatie aan transparantie, toestemming en vergoeding: Licht toe welke auteursrechtelijke voorwaarden gelden voor investeringen, subsidies en programma's op het gebied van innovatie en AI. Publieke investeringen in AI-innovatie moeten worden gekoppeld aan toestemming voor het gebruik van beschermd repertoire, transparantie over de trainingsdata en een passende vergoeding voor rechthebbenden.

2. Breng de economische en culturele gevolgen van AI voor makers structureel in beeld: Besteed naast de kansen van AI-innovatie ook aandacht aan de risico's voor makersinkomens, werkgelegenheid, culturele diversiteit en aan de verdringing van menselijk repertoire door AI-gegenereerde content. Verbind hier concrete beleidsdoelen en jaarlijkse monitoring aan.

3. Maak de economische positie van makers een expliciet beleidsdoel: Juist door de economische gevolgen van generatieve AI is het van groot belang om de versterking van de positie van makers als expliciet beleidsdoel op te nemen. Licht toe hoe het kabinet de inkomenspositie, fair pay, talentontwikkeling en rechtspositie van makers structureel wil versterken. Maak daarbij inzichtelijk welk deel van de cultuur- en innovatiemiddelen daadwerkelijk bij makers terechtkomt.

BumaStemra

Mede ook namens: **Platform Makers, Kunstenbond en Kunsten '92**

Burnhamstraat 279-295
2132 GZ Hoofddorp
Postbus 3080
2130 KB Hoofddorp

t + 31 (0) 23 799 79 99
f +31 (0) 23 799 77 77

info@bumastemra.nl
www.bumastemra.nl